N°. 154. 1838

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS- *BLAD,*

Zaturdag 30 Junij.

Frankrijk.

PARIJS, den 27sten Junij.

De kamer der pairs hield heden het ontwerp betrekkelijk de tarieven op de ijzeren spoorwegen in overweging, en nam vervolgens besluit gehouden meer de ontwerpen voor de verbetering van de kanalen van de Marne naar den Rijn en van het zijkanaal der Garonne.

— De *Moniteur* houdt eene ordonnantie van den 16den Junij, waarbij de graaf *Saint Priest*, buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister bij het hof van Denemarken, ter vervanging van den baron *Talleyrand*, tot het patriarchaat wordt verheven.

Hetzelfde blad weêrspreekt voorts in zijn niet-officieel gedeelte het door verscheidene bladen gegeven bericht, dat er eene verandering in het regterlijk beheer der kolonien zou plaats hebben.

— Het hof der pairs heeft niet veel tijd besteed met de instructie van het proces van den luitenant *Lutty*. De verhooren en het regterlijk onderzoek zijn spoedig afgeloopen geweest en reeds morgen moet de heer *Zangiacomi* - *Batris* zijn rapport uitbrengen. In deze korte afdoening van zaken ziet het publiek een nieuw bewijs voor het weinig belang der zaak, welke men heeft weeken te verdraaien en er zelfs een komplot van willen maken. Ieder gevoelt intusschen, dat de eigenlijke oorzaak van de bijeenroeping van het hof der pairs voor deze zaak, gelegen is in de verdenking der in het proces van Straatsburg betrokkene personen, en niet in het belang van de zaak zelve, de uitgave, namelijk, van een republikeinsch-bonapartistisch vlugschrift. Voor het overige wil men weten, dat de minister van oorlog in deze laatste dagen dagelijks van de kolonels der regimenten die in de hoofdstad en in de hoofdelijke departementen garnizoen houden, rapporten ontvangen heeft. Alle kwamen overeen, dat de troepen de tegenwoordige regering waren toegedaan, en er onder dezelve geen zweem van onvergenoegdheid of aanmatspanning bestond.

— Gedurende de 186 dagen dat de thans afgeloopene zitting der kamer van afgevaardigden over 1837—1838 geduurd heeft, zijn slechts 75 malen vergaderd geweest; haar zittingen hebben gemiddeld 4 uren 7 minuten geduurd; in januarij maandag drie, in mei en junij vijf uren. Zes zittingen zijn door de kamer besteed aan de discussie van het adres, de overige zijn aan de attributien der algemeene departements- en arrondissements-raden, 9 aan de geheime fondsen, 8 aan het voorstel van den heer *Gouin* voor de rentevermindering, 4 aan het gouvernementsvoorstel voor de spoorwegen, 8 aan de gelden voor Algiers. In den loop der zitting zijn echt weinig van algemeen belang doorgegaan; als: de wet op de traktaten der departements- en arrondissementsraden; die betreffende de regtbanken van eersten aanleg; die betreffende de vredegregters; de wet op de faillieten en bankroeten; op de politie van het transport over de wegen; de wet op de zinneloozen; eene wet betrekkelijk zaken van koopvernietiging, en de wet op de binnenlandsche vaart; eindelijk zijn nog in deze zitting twee der groote spoorweglijnen aangenomen.

— De dood van den luitenant-generaal *Haxo* wordt als een waarlijk verlies voor Frankrijk en het leger, betreurd. Hij overleed in den ouderdom van 64 jaren en na eene schitterende loopbaan bij het wapen der genie. De generaal *Haxo* was in Lotharingen uit eene poolsche familie geboren; hij was de neef van den generaal *Haxo*, die in den Vendee-oorlog bij de vervolging van *Charette* bleef. Zijne eerste veldtogten maakte hij aan den Rijn en in Switzerland. Als bataillons-overste onderscheidde hij zich in 1809 bij het tweede beleg van Saragossa; na de bemagtiging der stad tot kolonel bevoemd, opende hij later de loopgraven bij het beleg van Lerida, onder den maarschalk *Suchet*, en na de inneming dier stad, werd hij met het beleg van Mequinenza belast, welke op eene reis gelegene plaats alleen door zijn beleid in de magt der franschen viel. Door de belegering van deze beide laatstgenoemde plaatsen, had hij zijn naam als verdienstelijk genie-officier gevestigd. Tot brigade-generaal bevorderd, werd hij door *Napoleon* geroepen om den veldtogt naar Rusland mede te maken; na den slag van Mohilow klom hij tot den rang van luitenant-generaal op. In het voorjaar van 1813 belastte *Napoleon* hem met de versterking van Hamburg, van welke taak hij zich zoo heldhaftig kwijt, dat *Davoust* zich in deze vroeger opene stad tot in 1814 kon handhaven. Bij het korps van *van Damme* gevoegd, dat in Cöln zonder van 1813 in Bohemen dreng, werd hij met dezen gevangen genomen. Na den vrede kwam hij in Frankrijk terug en maakte in 1815 den veldtogt van Waterloo mede. Onder de restauratie vervulde hij de betrekking van inspecteur-generaal der genie; na de julij-revolutie werd hij, in 1831, met het bestuur van het beleg der citadel van Antwerpen belast. Bij de later gerezen kwestie om Parijs te versterken, verklaarde hij zich voor het gebastioneerde stelsel, en niet voor de afzonderlijke forten. De generaal *Haxo* was voorts door den Koning tot pair verheven.

Gisteren morgen had de lijkplegtigheid van den generaal *Haxo* plaats gehad. De lijkdienst werd in de kerk van Maria Hemelvaart gevierd. Detachementen van al de troepen die in de hoofdstad in garnizoen liggen volgden den trein.

— De heer *Plougoulm* zal, naar men zegt, tot de betrekking van advokaat-generaal bij het hof van cassatie geroepen worden, in de plaats van den heer *Nicod*, die zijne demissie heeft genomen.

— De graaf *Toreno* wordt in de eerste dagen van Julij te Parijs verwacht. Volgens de thans ontvangene bijzondere brieven heeft zijne sending echter alleen op financiele aangelegenheden betrekking, en vervangt hij alzoo niet, gelijk gezegd was, den graaf *d'Espeja*, in diens betrekking van spaansch gezant. Volgens dezelfde brieven zou men te Madrid gunstiger gestemd worden voor de voorstellen van den heer *Laffitte*, bij welke, gelijk men weet, de belangen der vroegere schuldeischers van Spanje niet geheel uit het oog zijn verloren, en zou men hebben ingezien, dat de voorstellen van den heer *Aguado*, om meer dan eene reden, en ook van die zijde, onuitvoerbaar waren.

Het bestuur heeft, zoo men zegt, met den heer *Cockerill* nieuwe onderhandelingen aangeknoopt, om hem in de amendementen, door de kamer der gedeputeerden in den voorgenomen spoorweg van Calais naar Rijssel gebragt, te doen bewilligen; daarop zou dan ook thans hoop bestaan.

— De gravin *Lipona*, *Napoleons* suster en weduwe van *Murat*, heeft heden Parijs, na een vrij langdurig verblijf, verlaten. De kamer der pairs had voor een paar dagen ingelijks hare goedkeuring gegeven voor het jaargeld van 100,000 fr.; dat het gouvernement voorgesteld had aan de gravin toe te leggen.

— De gewone briefwisseling uit deze hoofdstad vermeldt, dat brieven uit Mexico van den 23sten April, de tijding bevestigden van de inneming van het kasteel St. Jean de Ulloa, door het fransch eskader. Geen bijzonderheden waren daarvan echter bekend, en daar men nu ook reeds berigten van latere dagteekening heeft gehad, schijnt men deze tijding gerust in twijfel te kunnen trekken, ten zij in de bovenvermelde dagteekening eene onnaauwkeurigheid plaats mogt hebben.

— Omtrent de zaken van Spanje leest men in den *Sentinelle des Pyrenées* van den 23sten Junij, dat de karlistische chefs van de linie van Andoain kort te voren eene bijeenkomst hadden gehouden, om maatregelen te nemen, ten einde de plannen van *Munagorri* te verijdelen, welke chef op de grenzen nog steeds troepen werft, om zijne vroegere pogingen tegen het gezag van don *Carlos*, en zoo zijne leus is voor de onafhankelijkheid der baskische provincien, te herhalen.

De artillerie van het britsch legioen had in last gekregen, om naar het leger van het centrum (in Neder-Arragon en Valencia) te vertrekken. Dezelve zou den 24sten daar Santander worden ingescheept en vervolgens over Logrono en Saragossa naar het leger van *Oraa* trekken.

Uit Bayonne wordt voorts van dezelfde dagteekening geschreven, dat, ten gevolge der beweging van *Espartero*, van Haro op Peñacerrada, de karlisten drie bataillons en vier eskadrons, onder *Gomez*, derwaarts ter versterking hadden gezonden. Eene andere karlistische brigade, sterk vier bataillons en twee eskadrons, was, onder den generaal *Garcia*, de Arga overgegaan en op Garrascoa getrokken, ten einde zich tegen de veldwerken te verzetten die de constitutionelen aldaar opwerpen. Intusschen zou *Garcia* in deze zijne poging door den brigadier *Leon el-Conde* verhinderd en met aanmerkelijk verlies over de Arga zijn teruggeworpen.

— De beurs was heden in het algemeen dalende; de 5 pCt. binnenlandsche renten kwamen tot op 110,40; de 3 pCt. op 70,50, doch waren later iets hooger. Men sprak veel over de Belgische leening met het huis *Rothschild* gesloten, en wilde dat deze nieuwe leening mede tot de flaauwheid onzer koersen bijdroeg. De spoorweg-aandeelen hadden weder vele aanbiedingen. Men noteerde van heden (27 Junij) 5 pCt. 110,55; 3 pCt. 70,75; Napl. 98,65; Sp. Arden 22⅝; Rom. L. 101½.

Nederlanden.

BREDA, den 29sten Junij.

Gisteren nacht is Z. K. H. de Prins *van Oranje* van Hoogstdesselfs reis naar Duitschland in 's Gravenhage teruggekeerd.

In een bijzonderen brief uit Weenen, van den 20sten Junij leest men: » Z. K. H. de erfprins *van Oranje*, is, onder den naam van graaf *van Buren* reizende, den 14den dezer uit Heinrichau vertrokken en gisteren alhier aangekomen. Dadelijk na zijne aankomst is een officier van den staf aan Z. K. H. toegevoegd en op last van Z. M. den keizer zijn twee fraaije hof-equipaadjen tot Hoogstdezelfs beschikking gesteld. Zeer minzaam heeft de prins voor de eerewacht bedankt, die hem is aangeboden geworden. Gisteren reeds heeft deze doorluchtige reiziger zich aan den vorst-kanselier, den prins *von Metternich*, laten voorstellen door den baron *Mollerus*, nederlandsch gezant bij het Oostenrijksche hof, en gisteren avond heeft Hoogstdezelve een tweede bezoek bij dien beroemden staatsman afgelegd op diens *villa*, alwaar hij met Z. D. een lang onderhoud heeft gehad. Heden heeft eene met zes paarden bespannen hofkoets, Z. K. H. naar het keizerlijk zomerverblijf Schönbrunn gevoerd, alwaar de jeugdige vorst zijne opwachting bij het keizerlijk gezin zal maken. Morgen is Z. K. H. bij hetzelve aan tafel genoodigd. Men zegt dat de prins veertien dagen hier vertoeven zal."

— HH. KK. HH. de groothertog van Baden en de erfgroothertog van Saksen-Weimar worden binnen kort te 's Gravenhage verwacht. Eerstgenoemde reist onder den naam van graaf *von Eberstein*.

— De deensche minister bij ons hof, baron de *Selby*, die laatstelijk met zijn gezin met verlof uit 's Gravenhage naar Denemarken vertrokken is, is den 23sten dezer te Hamburg aangekomen.

— De *Avondbode* van heden - gewag makende van het berigt dat voor eenige dagen door het *Algemeen Handelsblad* uit Frankfort werd medegedeeld, volgens hetwelk het nader voorstel onzer regering omtrent Luxemburg door de Bondsvergadering zou zijn aangenomen - zegt van zijnen kant eenen brief uit genoemde stad ontvangen te hebben, waarvan de schrijver meent dat de nederlandsch-belgische aangelegenheid, hoewel geheel Duitschland, en de twee magtigste Staten van hetzelve in het bijzonder, bij de oplossing daarvan een wezenlijk belang hadden, bij de Bondsvergadering voor almog moest achterstaan voor de behandeling van onderscheidene belangen die Duitschland nog innigger betroffen, waaronder de toestand der Rijnprovincien en de Hanoversche zaak in de eerste plaats verstaan werden. » Wij zien - zegt de *Avondbode* - in de tegenstrijdigheid dezer beide berigten (het thans medegedeelde en dat van het *Handelsblad*) een nieuw bewijs van de geheimzinnigheid welke bij deze zaak wordt in acht genomen, en dat beide de correspondenten eigenlijk niets bepaald van de werkzaamheden der duitsche Bondsvergadering weten, daar die werkzaamheden, vooral wanneer het gewigtige aangelegenheden betreft, met zoodanige voorzigtigheid behandeld worden, dat een particulier in de kennis daarvan bezwaarlijk kan deelen."

— Van wege de hoofdcommissie tot de zaken der Israëliten is ter kennisse van de belanghebbenden gebragt, dat zij die den bepaalden termijn hebben laten voorbijgaan, om als student in de israëlitische godgeleerdheid zich te laten inschrijven of als *Bagnal Dorsjonim Magidim* en rabbinale aspiranten bij het rabbinaal kollegie zich te doen examineren, of wel die, na aflegging van examen in de israëlitische godgeleerdheid bij het seminarium te Amsterdam verlangen te worden opgeleid met toekenning van ondersteuning, zich, met overlegging der geverderde bewijsstukken en getuigschriften, alsnog vóór den 15den Julij aanstaande tot de hoofdcommissie, met gefrankeerde brieven, kunnen wenden; terwijl zij die door de hoofdcommissie worden toegelaten, na de bijeenkomst van het rabbinaal kollegie van examinatoren zullen worden opgeroepen.

— Uit Utrecht meldt men van gisteren: » De heer *H. J. Marschal*, die den 25sten der vorige maand de juffrouwen *Slangen* uit het water heeft helpen redden, had eergisteren het geluk een jongentje van 6 jaren uit het water te halen, hetwelk zonder hem stellig zoude verdronken zijn. Omtreeks vier ure, speelden eenige knapen aan het Leidsche Veer, waarvan er een in het water viel. *Marschal*, die aan den Singel was, komt, op het roepen om hulp, aanloopen, en naauwlijks ziet hij het kind in het water, hetwelk al begon te zinken, of hij springt er in, en komt met den knaap terug, dien hij naar zijn huis neemt en doet verpleegen, waardoor hij hem in het leven heeft behouden."

— Gedurende de maand Mei zijn door het kanaal van Voorne gepasseerd 333 zeeschepen, namelijk 153 te Hellevoetsluis binnengekomen en 80 uitgevaren. In het geheel bedraagt het getal der ingekomen zeeschepen door dat kanaal over de vijf eerste maanden van dit jaar, te zamen 396; en der uitgeklaarde 266; een totaal uitmakende van 662 bodems.

— Naar luid van een berigt uit Hamburg van den 23sten dezer, was het Nederlandsch stoomschip *de Beurs van Amsterdam*, kapitein *J. H. Smeer*, van Hamburg naar Amsterdam, na zware stormen doorgestaan te hebben en reeds voor Terschelling gewaakt te zijn, dien morgen met een gebroken rad en andere schade aan de machine, te Hamburg uit zee terug gekomen; men weet nog niet wanneer hetzelve gereed zal kunnen zijn om de reis te hervatten.

— Volgens een berigt uit St. Petersburg, van den 16den, was Z. M. de Keizer, vergezeld van HH. KK. HH. de Groothertogen *Nikolaus* en *Michael*, den vorigen morgen ten 11 ure, tot groote vreugde en verwelling der inwoners, met de stoomboot *Herkules*, in gezelschap van Pruisch Hofpaleishof aangekomen. De stoomboot had de reis van Stockholm zeer voorspoedig in 37 uren afgelegd. — De geheimraad in werkelijke dienst, *Rodofinkin*, die, gedurende de afwezigheid van den graaf *Nesselrode*, tijdelijk met het portefeuille van buitenlandsche zaken was belast, is den 11den dezer, in den ouderdom van 74 jaren, te St. Petersburg overleden.

De duitsche post is heden hier niet aangekomen.

In het *Provinciaal Dagblad* van dit gewest leest men het volgende berigt:

» De provisionele commissie der Maatschappij tot invoering der Zijdeteelt in Noord-Braband, brengt ter kennisse zoo van de deelgenooten in deze onderneming, als van allen die belang in dezen gewigtigen tak van volksvlijt stellen, dat de opvoeding der zijdewormen op het etablissement, op den Ruwenberg te St. Michielsgestel, thans in werking en de inspinning der zijdewormen reeds begonnen is, en in het begin der aanstaande maand Julij zal voortduren; zullende aan ieder welke zoude wenschen deze werkzaamheden te zien en omtrent een en ander verdere inlichtingen te bekomen, de toegang tot het etablissement verleend worden, alle dagen (zon- en feestdagen uitgezonderd), mits zich daartoe aanmeldende bij den heer *H. Berail* aldaar; terwijl aan de belanghebbenden welke zijde-poppen (cocons) naar behooren wenschten afgehaspeld te hebben, tevens in opgemeld etablissement daartoe de gelegenheid wordt aangeboden."

De burgemeester van Luik, *Jamme*, die in de laatste jaren deze betrekking tot algemeene tevredenheid had waargenomen, heeft thans, op zijn herhaald verzoek, bij zijn *Leopold* zijne demissie erlangd, en is door scheren, heer *Tilman* vervangen. Zoowel de leden der stedelijke regering als de hoogleeraren van de Akademie, hebben zich gezamenlijk naar de woning van den heer *Jamme* begeven, om hem hun leedwezen over zijn besluit te betuigen.

— In eene der jongste zittingen van het stedelijk bestuur van Luik is, met eenparigheid het opmaken van een protest tegen de 24 artikelen besloten.

— Het bestuur dat met den aanleg van de spoorwegen in België belast is, begint meer en meer de noodzakelijkheid in te zien, om den spoorweg van Ans tot aan de Maas voort te zetten, uit hoofde van de groote hellingen die tusschen beide zijn gelegen. De ingenieur *Vifquain*, inspecteur der bruggen en wegen, heeft zich herhaaldelijk naar Namen begeven om zich met het stedelijk bestuur en de kamer van koophandel dier stad te verstaan, over de rigting van den zijtak van die stad, die hij, in plaats van op Tilleur, naar Tubize wilde geleid hebben, waardoor men de grootste hellingen zou vermijden; bijzondere belangen pleiten echter voor den eersten weg, waardoor de genoemde ingenieur veel tegenstand te overwinnen heeft. Om den spoorweg tot aan de Maas te brengen, zou men overigens thans opnieuw bedacht zijn om, naar een vroeger plan van het stedelijk bestuur van Luik, denzelven te la Boverie, bij de nieuwe brug aan de Quriche, te doen uitkomen, waardoor men tevens groote hellingen vermijden zou.

— Te Antwerpen waren gisteren (20 Junij) genoteerd: Belg. 102; O. Met. 106⅜; Spaansche 3½ 41; Portug. 3½ Nap. r. 93⅛; Rom. L. rer⅞; Grieks te Amw. 20⅞; Braz. 85; Mexic. 84; Amst. ⅛ pCt. v. pap. en kont.; op Rott. ½ pCt. v.

Volgens de Londensche berigten tot eergisteren, had onze buitengewone ambassadeur te Londen, de baron *van der Capellen*, met zijne gemalin een bezoek afgelegd bij H. H. K. K. H. H. den hertog en de hertogin *van Cambridge*. Zaturdag ll. was de baron tegenwoordig geweest op eene audientie welke door Z. K. H. den hertog *van Nemours* verleend werd.

— Z. D. H. de hertog *van Nassau* word met zijne beide zonen elk oogenblik te Londen verwacht. De secretaris der Nederlandsche legatie en de baron *van der Duyn* waren naar Douvres vertrokken om Z. D. H. aldaar te ontvangen.

— HH. DD. HH. de regerende hertog *van Saksen-Coburg*, de prins *van Leiningen* en de prinses *von Hohenlohe* zijn den 25sten te Londen aangekomen en door H. M. koningin *Victoria* ontvangen geworden.

— De hertog van *Wellington* zou heden avond een Julialeurijk bal en souper geven aan de koninklijke familie en de hooge vreemde gezanten.

— Onder de nieuwe pairs, die met het [illegible] zullen benoemd worden, komt *O'Connell* [illegible] maar meende dat tot die waardigheid besloten was.

— Nadat nog eene poging van lord *Ingestre* om de lezing der israëlische gemeentewet op het Lagerhuis drie maanden uit te stellen mislukt is, is eindelijk de zitting van dat huis van den 25sten voor de derde maal gesloten, en met 169 tegen 134 stemmen goedgekeurd. Den volgenden avond is door het huis der gemeenten een door een der leden gedaan voorstel aangenomen, strekkende om H. M. ootmoedig te verzoeken om aan den britschen gezant te Madrid te gelasten dat hij zich bijvoren zoude om de billijke klagten der engelsche ingezetenen in spaansche dienst bij het gouvernement van Don Carlos ingang te doen vinden.

— Gisteren Maandag [illegible] in zijne groote [illegible] de heeren [illegible] menschen, [illegible] eerste luchtreis [illegible] vergezeld van de heeren *Hughes*, *Spencer*, *Wight* en *Boyd*. De opstijging had ten 7 uren plaats en werd door het schoonste weder begunstigd. De ballon nam de rigting naar het noord-westen en was in weinige oogenblikken geheel uit het gezigt der aanschouwers verdwenen. Men was nog zonder andere tijdingen van deze luchtreizigers.

— In een der Londensche bladen leest men [illegible] dagen ziet men in de meest bezochte [illegible] een aantal berigten, op papier van allerlei kleur gedrukt, aangeplakt, waarop men ingelicht wordt, wat [illegible] de trein op den kroningsdag te zien zal zijn. De [illegible] tevens uitgedrukte prijs

zen der plaatsen verschillen van 12 gulden (Nederl.) tot 240 gulden, per persoon. Voor een venster voor eene geheele familie of gezelschap moet men van 10 tot 20 guinjes betalen (120 tot 240 gulden). In *Piccadilly*, *St. Jamesstreet* en *Pall Mall* is de bepaalde prijs van eene plaats 5 £ st. (60 gulden); voor een geheel venster 20 £ st. of 240 gulden. — Tijdens de kroning van *George* IV betaalde men tot zelfs 50 guinjes (*f* 600) voor eene plaats. Bij de kroonings-plegtigheid van *Willem* IV echter was de hoogste prijs dien men betaalde 10 guinjes (120 gulden.)"

— Omtrent de gisteren kortelijk vermelde oproerige tooneelen, die te Lissabon weder plaats hebben gehad, heeft men berigten in Engeland ontvangen, waaruit blijkt dat die woelingen den 14den op den middag in de hoofdkerk zijn begonnen, op het oogenblik, dat, ter gelegenheid van den sacramentsdag, de gewone jaarlijksche processie door de straten ging. Een honderdtal nationale garden, in hun uniform gekleed, met den sabel op zijde, hadden zich in het schip der kerk verzameld, en begonnen, toen de muzijk het lied ter eere van Koningin donna *Maria* had doen hooren, met groot geschreeuw te eischen, dat ook het revolutionnaire lied van 1820 gespeeld zou worden; nadat hieraan voldaan was, werd de opgewondenheid grooter en weêrgalmde de kerk van oproerige kreeten. Bij het terugkeeren der processie in de kerk, geschiedde aan den trein der geestelijken geen leed; maar toen Koning *Ferdinand* in zijne koets wilde klimmen, om de kerk te verlaten, moesten policie-soldaten met geweld ruimte voor Z. M. maken en deed het gepeupel, dat om het vorstelijk rijtuig was aangegroeid, allerlei verwenschingen tegen hem hooren en kon hij zich slechts door snel weg te rijden voor iets ergers wachten. — Bij het vertrek der ministers en andere aanzienlijken uit de kerk, werden deze tooneelen nog van ergeren aard; onder anderen volgde het gepeupel de koets van den gewezen minister *J. da Silva Carvalho* onder razende moordkreeten, en het leven van deszen schijnt slechts door de tegenwoordigheid van geest van den gouverneur der hoofdstad gered te zijn, die, in haast toegesneld, op den volkshoop een pistool afschoot en dezen daardoor een oogenblik tot staan bragt. De minister burggraaf *Sa da Bandeira* liet in allerijl de troepen, waarop men nog kon rekenen, naar de hoofdkerk oprukken; hierbij ontving deze generaal een bajonetsteek in de borst, die echter op zijn ridderkruis afschampte. Hij sloeg er evenwel in, om daarde genoegzaam te herstellen, en nog denzelfden dag vertoonden zich de Koningin donna *Maria* met haren gemaal in [illegible] der stad en werd daarbij overal vrij goed ontvangen. Zes bataillons der nationale garde van Lissabon, wier manschappen geacht werden aan het gebeurde te hebben deel genomen, werden intusschen ontbonden, en eenige aanzienlijken in hechtenis genomen. De regering had troepen uit Oporto ontboden, daar men zeer bedacht was voor de herhaling van dergelijke tooneelen.

— Den 26sten waren ter Londensche beurze genoteerd: 3 pCt. gec. 95⅝; Ned. W. Sch. 2½ pCt. 55⅝, 5 pCt. 101; Sp. Ard. 22¾; Pass. 5; Diff. 9⅞; Braz. 80; Mex. 24½; Col. 26¾; Wiss. op Amst. 12—3¾; 3/m. 12—5¼.

CHATEAUBRIAND.

Lindetsdood [illegible] *Chateaubriand*, heeft, schijnt, maar al te dikwijls bevestigde [illegible] zoo dikwijls ontkend, een [illegible] en dan weder als ongerijmd verworpen. Wij vinden daar van wederom een treffend voorbeeld in den in het vak der letterkunde zóó wijdberoemden *Chateaubriand*; dien wij bewonderden als hij ons met zich voerde onder de volksstammen van Amerika, even zeer als wanneer wij met hem de heilige gestichte bezochten, waarop het Oosten zich verheft. De man, die als letterkundige als geestelijk staatkundige zich zoo hoog verhief, dat wij, bij alle zijne afdwalingen, bij al zijne romantische bespiegelingen, onze hulde hem niet konden noch wilden ontzeggen, en die ons achting afdwong om de beginsels welke waaruit hij handelde, blijft die ook altijd nog onze achting waard? Wanneer de schrijver van *de la Monarchie selon la Charte*, nadrukkelijk de republikeinsche begrippen zijne offerhande toebragt, wanneer de schrijver van *du Genie du Christianisme*, na eerst van den hertog van *Bordeaux* sprekende, tot de hertogin *van Berry* heeft gezegd: *Madame votre fils est mon Roi*, hoe verklaart men dan die hulde aan *Lodewijk Napoleon*? Het is wel waar dat *Chateaubriand*, als een ijverig voorvechter der legitimistische begrippen, zijne gezonden in het vijandig drijft, en, van geenen anderen koning vroeger willende hooren dan van *Hendrik V*, alles meende te moeten [illegible], om hen het wettig stamhuis getrouw te blijven; en niet vreemd was voor de overtuigende redenen, die den onderen tak der *Bourbons* van den troon stootten; maar hoe is met dergelijke begrippen overeen te brengen, dat aanhangen van republikeinsche beginselen en dat huldigen van *Lodewijk Napoleon* als koning van Frankrijk *eaux quo*? De eerste vraag die in ons opgekomen is, was deze: zou de brief die gezegd wordt uit Londen op 3 September 1830 geschreven te zijn, wel *echt wezen*? In [illegible] dunkt ons, dat de ligtvaardigheid, het Fransche karakter zoo eigen, een man als *Chateaubriand* zich zoo verre zoude hebben vergeten, dat hij aan het verlies van den troon voor den oudsten tak der Bourbons, de welvaart van Frankrijk derwijze zoude hebben kunnen verbinden, dat met het falen van die hoop bij hem eene omkeering van beginselen, de opoffering der *monarchale*, wij zwijgen van de *legitimistische* beginselen, zoude gepaard zijn geweest? Het is toch niet te voorondersteller dat de wel enthousiaste [illegible] daarom toch altijd vroeger zoo naauwgezette man, niet om een uit ontstaal, de steun zou willen worden van den afstammeling van een groot man, die echter daarmede niets dan den naam gemeen heeft, wiens roeping onder de leiding der Goddelijke Voorzienigheid eenig is geweest, en die geen opvolger dulden kon, evenmin als hij voorgangers telde; en die, met de verloochening van het monarchale stelsel, de hand zou leenen om een jongeling zonder bekende verdienste, op den franschen troon te helpen om des naams wille, zonder eenig wezenlijk nut voor het land; en dit door middel van het in de hand werken der republikeinsche factie, schrikkelijker gedachtenis! Als de brief echt is (en volgens hetgeen gisteren de fransche bladen omtrent de eigene getuigenis van den grooten schrijver zeiden, moesten wij dit gelooven) hoe, moet men dan vragen, is het dan mogelijk dat *Chateaubriand*, zoo verre door partijdigheid en vooringenomenheid zich heeft kunnen laten vervoeren, dat hij den eenigen man voorbij zag, die door de Voorzienigheid aangewezen en gebruikt is om de sluiter te worden van die tweede revolutie, die in 1830 met meerder rampen over Europa dreigde uit te storten dan die van 1789? Echte vaderlandsliefde en echte godsdienstzin, als zij gepaard gaan, eerbiedigen de wegen van den Regeerder der Wereld en berusten in diens wil; maar pogen niet, om, door het schuim der natie in beweging te brengen, derzelver begrippen te doen triomferen? Of welke waren de geheime bedoelingen van *Chateaubriand*, met dat huldigen van *Lodewijk Napoleon* en der republikeinen? Of was *Lodewijk Philips* niet de naaste tot den troon, na het overlijden van *Hendrik V*?

Twee reizen door Italië van J. Janin en Jan J-. F. Wap.

De geestige feuilletonnist van het *Journal des Débats*, de door zijn veelzijdig en rijk vernuft zoo bekende *J. Janin*, heeft dezer dagen in het gewone feuilleton van het bedoelde blad, het begin van een reisverhaal (in brieven) in Italie, geleverd. Het begin van iets zoodanigs, en van zulk een schrijver, is wel geschikt om de nieuwsgierigheid te prikkelen van het Fransche en ook vreemde publiek, en dit was het, dat ons aanleiding gaf om van een dergelijk voortbrengsel van vernuft, smaak, opmerking en kennis te gewagen, welks eerste gedeelte, in de maand October aanstaande, de pers van onzen stadgenoot den heer *Stark* zal verlaten, en dat voorzeker niet minder de algemeene nieuwsgierigheid zal opwekken. Ook hier geldt het iets geestigs, iets piquants, in den vorm van hetgeen een *Santo Domingo* ons, in zijne taal, op *tabletten* schetste wat hij in Frankrijk en Italië had kunnen opmerken, iets geheel oorspronkelijks, iets nieuws in onze letterkunde, namelijk het verhaal *eener reize door Italië*, door den heer Koninklijk Militair Akademie-leeraar *Jan J-. F. Wap*; wat bij *J. Janin* welligt grootendeels fictie is, in het *genre* van de reis naar Java van den franschen romanschrijver *Balzac*, van uit zijne kamer gedaan, en van daaruit geschreven, zal bij de schetsen van den heer *W.* wezenlijkheid zijn. *J. Janin* is voorgegaan, de heer *W.* zal volgen, en het is juist daarom, dat wij het voor onze lezeren van eenig belang rekenen, hen reeds voorloopig bekend te maken met den hoofdzakelijken inhoud en den vorm van een geschrift, dat belooft *époque* te maken in onze letterkunde. Daaruit zal het publiek een oordeel kunnen vellen aan wien der beide schrijvers, de prijs van waarheid, vernuftig oordeel, scherpzinnigheid in opmerking en bevalligheid van stijl en voordragt moet uitgereikt worden. Ons voorgesteld doel zal het beste worden bereikt, door de mededeeling van de beweegredenen tot de bedoelde reize, en tot het in het licht geven van derzelver beschrijving.

De heer *W.* had in het laatst van 1836 een smartelijk verlies geleden, 't welk hem te diep had getroffen, om niet naar middelen te zoeken, zich eene verademing van leed en droefheid te verschaffen. Tot eene reize naar het bekoorlijke Italië, dat zoo dikwerf beschreven, en toch nog zoo onvolmaakt geschetst was, dat bij voortduring voor elk kunstgevoel zoo veel nieuw en niet gekend genot en opwekking daartoe aanbiedt, en dat aan het lijdend ligchaam door deszelfs zachten en geurigen atmosfeer, leniging en nieuwe krachten belooft, werd een besluit opgevat. In het begin van het jaar 1837 begaf de reiziger zich derwaarts, begunstigd door eene bijzondere aanbeveling van Z. E. den heer Minister van Buitenlandsche zaken. Het voorname doel van Rome, om daar bepaaldelijk de ceremoniën der goede week en van het Paaschfeest bij te wonen, — het schitterende tijdvak van elken jaarkring voor reizigers, het *rendez-vous* van duizenden kunstminnende en verscheidenheid zoekende vreemdelingen. Het nevendoel was tijd en gelegenheid ten nutte te maken, om alles te zien, wat hij op zijnen togt derwaarts moest doortrekken, om met allen persoonlijk bekend te worden, die in de laatsten tijd zich in eenig vak van menschelijke kennis hadden beroemd gemaakt. Zoo leerde hij van nabij kennen, — om naar de natuur te kunnen schetsen, en in alle hunne nuances te kunnen omschrijven, — eenen *de Lamartine*, *de Lamennais*, *Victor Hugo*, *Chateaubriand* en vele voorname schilders te Parijs, ook hen die, op Nederlandschen bodem geboren, den roem onzer schilderschool daar waardig handhaven, eenen *Scheffer*, *van Spaendonck* en anderen; te Turijn, den door geheel Europa zoo veel belangwekkenden *Silvio Pellico*; te Florence, onzen voormaligen koning *Lodewijk*; te Milaan den kunstrijken *Manzoni*; te Bologne, *Rossini*, en in Rome de verhevenste heroën van kunst en smaak, daaronder ook den taalreus *Mezzofanti*, die zich in ruim zeventig talen gemakkelijk uitdrukt. Te Rome zijnde, [illegible] de schrijver de eer van aan Z. H. te worden voorgesteld, en door dezen te worden benoemd tot doctor in de wijsbegeerte aan de grijze hoogeschool *La Sapienza*.

Een reisverhaal van dien aard, in eenen van *humor* en ernst afwisselenden toon, en met des schrijvers bekenden puntigen geest, kon niet anders dan het verlangen opwekken om zich daarmede

bekend te maken, en het was dan ook, doch na een herhaald aanzoek tot de uitgave zijner aanteekeningen, dat de heer *W.* besloot, zijne opmerkingen, in den vorm van tabletten, het licht te doen zien. De uitgever, van zijne zijde de belangrijkheid van dit geschrift inziende, heeft den gelukkigen inval gehad, om het uiterlijke in smaak te doen wedijveren met de kennige en elegante (om deze vreemde en toch hier zoo eigenaardige uitdrukking te bezigen) wijze van bearbeiding des inhouds. Daartoe zoude moeten medewerken een album van schetsen, en eenige afbeeldsels van beroemde mannen, wier sprekende gelijkenis door den schrijver worden gewaarborgd, allen door kundige meesters op steen gebragt. Deze met de bijgevoegde handschriften, zullen naar keuze al of niet bij het werk gevoegd worden.

Bij de zamenstelling van zijn werk, heeft de reiziger zich alleen een doel gesteld, enkel datgene mede te deelen, wat elders niet te lezen staat, en wat hem personeel merkwaardig is wedervaren; dit voorzeker zal 't's geheel oorspronkelijks, iets bijzonder eigenaardigs voorstellen; te meer daar de schrijver zich er op toegelegd heeft, om de aandacht van alle soorten van lezers — iets dat zoo moeijelijk te treffen is — aanhoudend bezig te houden en hunnen smaak te streelen.

Dàrgene wat wij bereids door vriendelijke mededeeling van dit werk gezien hebben, geeft ons het regt, om nu reeds den prijs van belangrijkheid in den aanloop van beide bovenbedoelde werken, aan den Franschen schrijver *J. Janin* te onttrekken, en voorzeker datgene wat onze nederl. reiziger, van zijne bezoeken bij *Lamartine*, *Lammenais*, enz. zegt, overtreft verre weg *Lyon — Les chemins de fer*, — *Le Mont Cenis* van *Janin*, in pikante en smaakvolle bearbeiding en in nieuwe gezigtspunten, waaruit hij personen en zaken overziet.

Eenige der onderwerpen, zoo als de boven aangeduidde, en de bezoeken des nederlandschen reizigers op de *Grande Chartreuse*, aan de Militaire Akademie te Turin, aan de onderscheidene hooge scholen in Italie, in de Propaganda te Rome, hebben wij vlugtig mogen lezen, en deze beloofden alles van de naauwkeurige narigten, welke de schrijver nopens toon-, schilder-, beeldhouwen bouwkunst der door hem bezochte steden zal mededeelen. Alle deze onderwerpen zijn zeer afwisselend behandeld, en geschakeerd tusschen tafereelen van verschillenden aard, waaronder wij hebben opgemerkt *de Paaschvlering in de St. Pieterskerk*, *de lijkstatie* van den edelen engelschen kardinaal *Welt*, de zoogenaamde *grandola* (het groote vuurwerk) van *Michel Angelo* op den Engelenburgt. Onder deze minbekende zaken, troffen wij een nog onuitgegeven en niet gekend gedicht van *Lamartine*, zijnde een weerklank, „op de ode van den heer *Wap*, op JULIAS DOOD" eene poetische ontboezeming, die voorzeker onder de gevoelvolste stukken van den franschen puikdichter moet gerangschikt worden.

Ziedaar hetgeen wij voorloopig kunnen zeggen van een geschrift, dat — zoo als wij in den aanhef zeiden — onze belangstelling bijzonder had gaande gemaakt, niet hoofde van de gelijktijdige behandeling van hetzelfde onderwerp, door twee schrijvers, die in enkele opzigten met elkander kunnen vergeleken worden. Mogelijk zien wij ons binnen kort in de gelegenheid gesteld, het een of ander hoofdstuk ten voorproef in ons mengelwerk mede te deelen.

174ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

VIJFDE KLASSE.

15de Trekking. Nº. 10590, 1080, 14702 en 24213 ieder een prijs van *f* 1000.

16de ——— Nº. 3082 een prijs van *f* 1000 en Nº. 18219 een premie van *f* 2000.

Ter Amsterdamsche Beurs van gisteren (28 *Junij*) waren genoteerd: Ned. Werk. Sch. 2½ pCt. 54⅜; ditto 5 pCt. 101⅞; Kansb. *f* 25; Am. Synd. 4½ pCt. 95½; Handels. 18 9/16; ditto 5 pCt. 99½; Arn. 85 & 21/16; Coup. van Mei 17; Mei 5 pCt. 102⅝; ditto 2½ pCt. 58¼; Braz. 5 pCt. 80½; Griekenland *f* 300, 5 pCt. 12½; Col. 6 pCt. 17½; Mex. 5 pCt. 31¼; Rus. Spoorw. 116; Coup. Arn. 16⅞.

Een JUFVROUW, van de Protestantsche Godsdienst, 22 jaren oud, zag zich gaarne dadelijk in eene liefderijke betrekking geplaatst, tot Gezelschap en Oppassing, of tot waarneming der Huishouding bij een bejaarden Heer of Dame, ook wel in een gezin met Kinderen, om te gelijk derzelver verzorging op zich te nemen, en hen, des verkiezende, ook eenig onderwijs te geven. Ook zou zij niet ongenegen zijn in die betrekking eene familie naar buitenslands te vergezellen. — Zij zal minder zien op Salaris, dan wel op eene honnête behandeling. Men gelieve zich met *franco*-brieven, onder letter Z, te adresseren bij den Boekverkooper W. P. VAN STOCKUM, te *'s Gravenhage*.

M. SCHIEDER, van TYROL,

Mr. Operateur van Likdoorns, Exteroogen, enz.,

beveelt aan het geëerd Publiek zijne zelf vervaardigde PLEISTERS, welke in den tijd van *drie dagen* den Wortel en Tak der EXTEROOGEN geheel weg nemen, hetwelk alom met roem bekend is. — De prijs per Doosje met een Berigt is *f* 1.00. Depôt te *Breda*, bij VAN GULICK en HERMANS, Boekhandelaars.

De Boekhandelaars JOH. NOMAN & ZOON, te *Z. Bommel*, hebben op heden alom verzonden:

LIJST VAN INTEEKENING

MET PROEVE VAN UITVOERING

op de uitgave der

NIEUWE NEDERLANDSCHE WETBOEKEN,

IN 32°. OF KLEIN ZAKFORMAAT.

ONDER TOEZIGT VAN EENEN KUNDIGEN REGTSGELEERDE;

waarbij gevoegd zal worden:

1°. De Grondwet voor het Koningrijk der Nederlanden.
2°. Wet op de organisatie der Regterlijke Magt.
3°. Wet op den overgang van de vroegere tot de nieuwere Wetgeving.
4°. Algemeene bepalingen der Wetgeving van het Koningrijk der Nederlanden. (Wet van 15 Junij 1829, Staatsblad n°. 10.)

De prijs der 5 Wetboeken, benevens de 4 bovengenoemde Stukken, welke uitgegeven met een [illegible] ten wedijveren, zal, gehouden in een keurig [illegible], of lederen bandje, slechts kosten

f 3.90.

Afzonderlijk zullen de Wetboeken in dit formaat, niet verkrijgbaar zijn. — Bestellingen geschieden bij alle Boekhandelaren in dit Rijk, bij wien tevens alom *gratis* verkrijgbaar is, *Prospectus en Proeve van Uitvoering*. — De uitgave geschiedt zes maanden na de invoering van genoemde Wetboeken.

*** Bij den Boekverkooper W. P. VAN STOCKUM, te *'s Gravenhage*, is uitgegeven en alom verzonden:

I. DE KANTER, Gedichten, 8° . . . . . *f* 1,25.
II. DE NEVEN, Oorspronkelijk Blijspel in Verzen . . » 0,90.
III. PACHTER MARTIJN EN ZIJN VADER, met een Brief van F. B. LUBLINK WEDDIK aan den Vertaler, 1ste Stukje . . . . . » 1,10.
IV. A. VAN DER HOOP Jr., De Hoorndrager, Blijspel » 0,75.

RÉVUE

Scientifique et Encyclopédique.

LITTÉRATURE.

SCIENCES, BEAUX-ARTS, MOEURS.

ACTUALITÉS ET VARIÉTÉS.

HISTOIRES ET NOUVELLES.

PORTRAITS

NATIONAUX, ÉTRANGERS ET NOUVEAUX.

On s'abonne à Paris, rue du Hasard-Richelieu, 2. Dans les départements et à l'étranger, chez les Directeurs des postes, les libraires, et aux bureaux des Messageries royales, des Messageries Laffite et Caillard, et des Messageries Françaises (*Service français*).

LE CABINET DE LECTURE

ET LE CERCLE, RÉUNIS,

Journal littéraire

PARAISSANT TOUS LES CINQ JOURS.

Neuvième Année. — Format grand in-8°.

REVUE DE LA LITTÉRATURE

ET DES BEAUX-ARTS,

DES MOEURS ET DES MODES,

DE L'HISTOIRE CONTEMPORAINE, DES SCIENCES ET DE L'INDUSTRIE.

Chaque numéro formant la valeur d'un demi-volume in-8° tous les cinq jours. — TRENTE-SIX volumes in-8° par an.

AVEC UNE GALERIE DE DESSINS, PORTRAITS GRAND IN-8°, GRAVURES DE MODES, MEUBLES, ETC., TOUS LES TRENTE JOURS.

BULLETIN

de la Librairie.

TRADUCTIONS.

REVUE DES REVUES,

JOURNAUX, LIVRES, THÉATRES,

MODES ET ARTICLES DE PARIS,

ESQUISSES [illegible]

ANNONCES ET AVIS DIVERS.

LE CABINET DE LECTURE PARAIT tous les cinq jours, les 5, 10, 15, 20, 25 et 30 de chaque mois. Le prix est de 12 fr. pour trois mois, 25 fr. pour six mois, et 48 francs pour l'année. Pour l'étranger 5 francs en sus pour un trimestre (*franco*).

Te BREDA, bij BROESE EN COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.